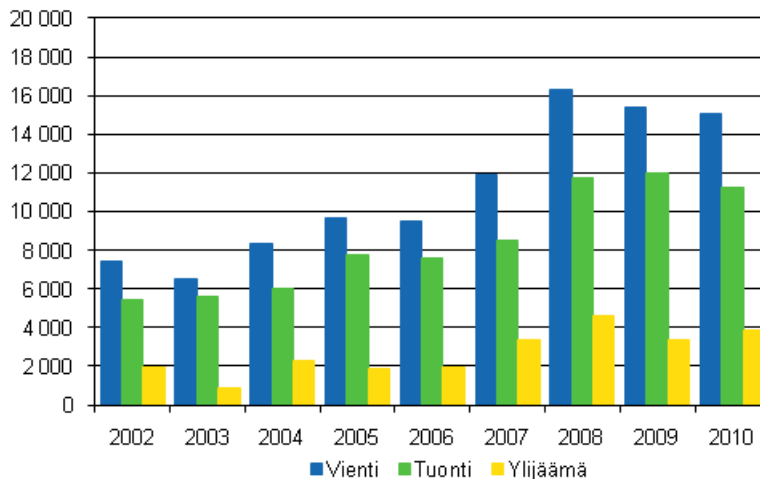

Palvelujen ulkomaankauppa 2010

Palvelujen ulkomaankaupan ylijäämä kasvoi vuonna 2010

Palvelujen ulkomaankauppa väheni vuonna 2010. Palveluja vietiin vuonna 2010 noin 15,1 miljardin euron arvosta palvelujen tuonnin ollessa noin 11,3 miljardia euroa. Ylijäämä palvelujen ulkomaankaupasta kasvoi 14 prosenttia vuodesta 2009 ollen noin 3,8 miljardia euroa.

Palvelujen vienti, tuonti ja ylijäämä 2002–2010, milj. euroa

Vuonna 2010 palvelujen vienti laski 15,1 miljardiin euroon, mikä on noin 0,3 miljardia euroa vähemmän kuin vuonna 2009. Palvelujen tuonti laski 0,7 miljardia euroa edellisvuodesta 11,3 miljardiin euroon. Ylijäämä palvelujen ulkomaankaupasta oli vuonna 2010 noin 3,8 miljardia euroa, missä on 0,5 miljardia euroa kasvua edelliseen vuoteen nähden.

Ylijäämä kasvoi erityisesti rojaltili- ja lisenssimaksuissa, ollen 0,8 miljardia euroa vuonna 2010. Ylijäämä samassa erässä vuonna 2009 oli 0,3 miljardia euroa. Rojaltili- ja lisenssimaksuista saatiin vuonna 2010 vientituloja vajaat 1,8 miljardia euroa. Rojaltili- ja lisenssimaksuihin kuuluvat franchising- ja muut vastaavat oikeudet sekä muut rojaltilit ja lisenssimaksut.

Palvelujen viennissä merkittävimmät kohdemaat vuonna 2010 olivat Intia, Ruotsi ja Kiina. Vienti Ruotsiin, Japaniin ja Luxemburgiin kasvoi edelliseen vuoteen nähden. Huomionarvoista oli myös viennin väheneminen Kiinaan ja Venäjälle. Tärkeimpiä palvelujen tuontimaita olivat Saksa, Yhdysvallat ja Iso-Britannia. Tuonti Saksasta kuitenkin laski huomattavasti vuoteen 2009 verrattuna.

EU15 -maihin suuntautunut palveluvienti nousi 4,4 miljardiin euroon, mikä on vajaa kolmannes kaikesta palvelujen viennistä. EU15 -maiden osuus kasvoi reilun prosenttiyksikön vuodesta 2009. Tuonti EU15-maista laski 6,4 miljardiin euroon vuonna 2010. EU15 -maiden osuus kaikesta palvelujen tuonnista laski 56 prosenttiin, mikä merkitsee kahden prosenttiyksikön laskua vuodesta 2009.

Palvelujen ulkomaankaupan tilasto perustuu Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan vuosi- ja neljännesvuositiedusteluihin. Tiedot sisältävät konserniyritysten välisen palvelukaupan. Tilasto ei sisällä kuljetuksen, matkailun, eikä vakuutus- tai rahoituspalvelujen tietoja. Tilaston tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon laadinnassa sekä osana Suomen Pankin laatimaa maksutasetta.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2010, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2010, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 3. Palvelujen vienti maittain, 2002-2010, milj. euroa.....	5
Liitetaulukko 4. Palvelujen tuonti maittain 2002-2010, milj. euroa.....	6
Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseloste.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Palvelujen tuonti palveluerittäin 2002-2010, milj. euroa

Palveluerä – tuonti	Vuosi								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	293	249	228	474	430	318	371	392	391
- Posti- ja kuriiripalvelut	34	43	28	71	57	62	71	76	92
- Telekommunikaatiopalvelut	259	206	200	403	373	255	300	316	299
Rakennuspalvelut	223	261	497	388	261	248	411	371	376
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	395	427	592	929	891	1 094	1 311	2 421	1 610
- Tietotekniikkapalvelut	363	407	561	904	879	1 077	1 293	2 366	1 576
- Informaatiopalvelut	32	19	31	25	12	17	18	55	34
Rojalit ja lisenssimaksut	641	545	644	902	1 031	1 051	1 380	912	944
Muut liike-elämän palvelut	3 703	4 038	3 900	4 830	4 944	5 791	8 266	7 864	7 909
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	216	207	230	288	220	400	364	283	317
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	701	759	736	1 076	1 069	1 359	1 804	1 762	1 806
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	1 500	1 686	1 573	1 775	1 879	1 872	3 550	3 126	3 220
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	69	77	92	135	158	144	164	111	126
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	2	1	8	9	13	13	11	16	12
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	1 216	1 310	1 261	1 548	1 605	2 004	2 373	2 566	2 428
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	64	22	23	19	21	34	33	42	32
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	58	6	6	10	8	21	14	30	18
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	16	17	9	14	12	19	12	14
Muut erittelemättömät palvelut	128	78	123	197
Tuonti yhteensä	5 448	5 620	6 007	7 738	7 578	8 535	11 771	12 001	11 262

Liitetaulukko 2. Palvelujen vienti palveluerittäin 2002-2010, milj. euroa

Palveluerä – vienti	Vuosi								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Posti- ja telekommunikaatiopalvelut	252	202	251	316	342	314	337	237	233
- Posti- ja kuriiripalvelut	40	49	68	145	143	161	210	114	111
- Telekommunikaatiopalvelut	212	153	183	171	199	154	127	123	122
Rakennuspalvelut	276	363	601	460	278	310	899	935	826
Tietotekniikka- ja informaatiopalvelut	533	501	608	1 213	1 177	1 338	5 657	5 075	4 884
- Tietotekniikkapalvelut	518	492	576	1 194	1 136	1 335	5 650	5 067	4 873
- Informaatiopalvelut	16	9	31	19	41	3	7	9	12
Rojalit ja lisenssimaksut	594	443	675	969	850	930	1 007	1 252	1 755
Muut liike-elämän palvelut	5 489	4 843	6 032	6 367	6 874	9 008	8 404	7 858	7 396
- Laki- ja tilinpito, hallinto- ja PR-palvelut	96	161	138	178	138	155	171	133	150
- Mainonta, markkinointitutkimus ja mielipidemittaukset	77	113	136	130	83	117	116	165	133
- Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	200	283	235	274	260	248	281	259	277
- Arkkitehti-, insinööri- ja muu tekninen palvelu	251	272	280	327	285	310	341	270	247
- Maatalous-, kaivos- ja muu jalostuspalvelu	92	89	1	4	50	60	43	25	7
- Muualla erittelemättömät liike-elämän palv. ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelematt. konsernien sisäiset palvelut	4 774	3 925	5 241	5 453	6 060	8 117	7 452	7 006	6 583

Palveluerä – vienti	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Henkilökohtaiset palvelut, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	12	26	13	10	19	14	34	5	7	
- Audiovisuaaliset ja siihen liittyvät palvelut	6	23	4	6	3	9	3	3	3	
- Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut	6	3	9	4	16	5	31	2	4	
Muut erittelemättömät palvelut	267	120	124	308	
Vienti yhteensä	7 424	6 499	8 303	9 642	9 540	11 914	16 338	15 361	15 101	

Liitetaulukko 3. Palvelujen vienti maittain, 2002-2010, milj. euroa

Maa	Vuosi									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
EU15-maat (1)	3 198	2 622	3 272	3 045	2 927	3 006	5 431	4 284	4 370	
Alankomaat	261	242	471	303	278	251	338	411	296	
Belgia	105	112	96	119	126	95	117	122	136	
Britannia	854	506	586	401	386	351	552	655	716	
Espanja	77	84	110	55	55	86	214	252	210	
Irlanti	58	101	141	83	45	38	68	106	104	
Italia	201	145	173	180	205	266	603	365	287	
Itävalta	66	64	99	134	149	120	153	128	149	
Kreikka	65	47	49	71	75	69	105	105	95	
Luxemburg	12	8	25	36	25	14	9	60	172	
Portugali	52	38	46	47	52	55	63	81	31	
Ranska	310	171	228	167	178	155	327	259	272	
Ruotsi	589	572	654	841	760	738	976	851	1 032	
Saksa	432	444	491	432	449	641	1 718	720	714	
Tanska	116	88	103	176	144	127	188	168	157	
Muu maailma (2)	4 224	3 878	5 131	6 597	6 613	8 908	10 907	11 078	10 731	
Norja	132	121	153	153	162	207	249	280	242	
Viro	98	73	63	79	87	96	122	94	80	
Venäjä	429	579	1 111	734	605	996	935	827	628	
Sveitsi	362	360	188	225	242	246	281	259	296	
Kanada	23	20	25	45	77	95	194	130	116	
Yhdysvallat	445	411	440	473	461	348	513	535	607	
Japani	177	87	36	38	32	35	120	137	275	
Kiina	...	327	692	587	446	563	725	1 174	943	
Intia	...	18	45	373	418	830	1 137	1 151	1 148	
Muut	2 558	1 882	2 378	3 890	4 083	5 490	6 631	6 489	6 396	
Yhteensä (1)+(2)	7 422	6 500	8 403	9 642	9 540	11 914	16 338	15 361	15 101	

Liitetaulukko 4. Palvelujen tuonti maittain 2002-2010, milj. euroa

Maa	Vuosi								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU15-maat (1)	3 200	3 304	3 347	4 361	3 915	4 551	6 800	7 019	6 358
Alankomaat	342	326	360	427	317	304	357	290	322
Belgia	152	162	150	144	125	135	145	132	198
Britannia	965	934	859	1 173	1 101	1 240	1 459	1 241	1 320
Espanja	37	38	49	71	60	59	81	89	129
Irlanti	80	146	177	202	125	137	196	241	287
Italia	75	90	67	74	66	68	244	205	229
Itävalta	52	48	64	57	74	72	95	100	104
Kreikka	14	38	19	29	19	14	42	45	50
Luxemburg	9	12	10	24	14	10	13	8	20
Portugali	7	7	5	9	7	6	58	70	74
Ranska	182	181	213	246	177	182	224	278	249
Ruotsi	668	606	620	953	724	876	870	1 265	896
Saksa	448	497	561	665	694	984	2 505	2 577	1 842
Tanska	169	219	193	287	412	464	511	479	640
Muu maailma (2)	2 331	2 413	2 660	3 379	3 662	3 984	4 971	4 982	4 903
Norja	144	140	128	179	151	195	202	194	198
Viro	57	58	56	98	92	111	177	120	115
Venäjä	194	234	334	387	267	327	268	108	71
Sveitsi	103	133	154	251	157	212	289	221	356
Kanada	44	30	45	57	110	100	133	207	110
Yhdysvallat	1 044	825	924	986	1 520	1 320	1 504	1 323	1 466
Japani	41	34	80	55	96	77	118	108	117
Kiina	...	19	77	54	162	222	363	636	515
Intia	...	101	238	374	137	182	324	457	539
Muut	704	839	624	938	970	1 238	1 593	1 608	1 416
Yhteensä (1)+(2)	5 531	5 717	6 007	7 740	7 577	8 535	11 771	12 001	11 262

Palvelujen ulkomaankauppatilaston laatuseroste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilaston tuottaa Tilastokeskus. Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja suoria ulkomaisia sijoituksia koskevista tilastoista. Lisäksi laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments Manual 5th ed. 1993) ja Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services) suosituksia. Palvelujen ulkomaankaupan vuositiedustelu on lakisääteinen tiedonantajille perustuen tilastolakiin (280/2004, 14 §). Tilastokeskus rahoittaa palvelujen ulkomaankauppatilaston tuotannon.

Tilasto kattaa maksutaseen muut palvelut -erän ilman vakuutus- ja rahoituspalveluita. Sisältöön ei näin ollen kuulu matkailuun tai kuljetukseen liittyvät palvelut. Viennin ja tuonnin palveluerittäiset tiedot luokitellaan 231 eri maahan maksutaseen maaluokitusten mukaisesti.

Tilasto kattaa seuraavat palveluerät:

- **Viestintäpalvelut**
 - Postipalvelut
 - Kuriiripalvelut
 - Televiestintäpalvelut
- **Rakentamispalvelut**
 - siitä: tavaroiden vienti Suomesta (vain vienti)
 - siitä: palkkamenot ulkomailla ja muut kustannukset ulkomailla (vain vienti)
- **Tietojenkäsittely- ja tietopalvelut**
 - Tietojenkäsittelypalvelut
 - Uutistoimistopalvelut
 - Muut tiedontarjontapalvelut
- **Rojalit ja lisenssimaksut**
 - Franchising- oikeudet ja muut vastaavat oikeudet
 - Muut rojalit ja lisenssimaksut
- **Välityskauppa ja muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut**
 - Välityskauppa
 - Muut kaupankäyntiin liittyvät palvelut
- **Käyttöleasingpalvelut**
- **Erilaiset liike-elämän, ammatilliset ja tekniset palvelut**
 - Lakiasiainpalvelut
 - Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjanpito- ja veroneuvontapalvelut
 - Yritysten ja liikkeenjohdon konsultointi- ja suhdetoimintapalvelut
 - Mainonta, markkinatutkimus ja mielipideselvitykset
 - Tutkimus ja kehitys
 - Arkkitehti-, insinööri ja muut tekniset palvelut
 - Jätteiden käsittely- ja puhdistuspalvelut
 - Maatalous, kaivostoiminta ja muu paikalla tapahtuva jalostus
 - Muut liike-elämän palvelut
 - Konsernien sisäiset palvelut, muualla luokittelemattomat
- **Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut**
 - Audiovisuaaliset ja niihin liittyvät palvelut
 - Koulutuspalvelut
 - Terveyspalvelut
 - Muut henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut, muualla luokittelemattomat

Palvelujen ulkomaankaupan tilastoa käytetään maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon laadinnassa. Tilastokeskus toimittaa tiedot maksutasetta varten Suomen Pankkiin, joka toimittaa tiedot edelleen Eurostatille, Euroopan Keskuspankille (EKP), Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) ja OECD:lle.

Palvelujen ulkomaankauppatilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

Palvelujen vienniksi lasketaan tilanteet, joissa yritys vastaanottaa korvauksen vastikkeena palvelusta ulkomaiselta talousyksiköltä. Vastaavasti tuonnissa suomalainen talousyksikkö maksaa ulkomaiselle toimijalle vastineena palvelusta. Tilastoon sisältyvät myös konserniyritysten väliset palvelutransaktiot.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilastotiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tilastoinnin perusyksikkö on yritys. Tiedot kootaan vuosittaisella ja neljännesvuosittaisella tiedustelulla suoraan yrityksiltä. Vuosittain tiedustelujen piiriin kuuluu kaikkiaan noin 2300 yritystä. Tiedustelussa hyödynnetään Tullihallituksen tilastoja tavarakaupasta.

Yritysrekisteristä poimittu kehikko jaetaan kokonaistutkimukseen ja kolmeen otokseen.

Kokonaistutkimukseen kuuluvat yritykset, joilla on yli 120 työntekijää tai jotka ovat raportoineet edellisvuonna palvelujen ulkomaankauppaa. Yksi otoksista muodostetaan ulkomaisista tytäryhtiöistä, jotka eivät kuulu kokonaistutkimukseen, ja kaksi muuta otosta muodostetaan yritysten koon perusteella. Kokonaistutkimukseen kuuluvilta yrityksiltä kysytään sekä maa- että palvelueräjakautuma, otosyrityksiltä vain palvelueräjakautuma.

Otokset jaetaan ositteisiin, joista tehdään satunnaisotanta. Otostiedot korotetaan kattamaan koko osakehikko. Korotetut tiedot jaetaan maittain ja palveluittain kokonaistutkimuksen maa- ja palvelueräjakautumien mukaisesti. Vastaamattomien kokonaistutkimukseen kuuluvien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tutkimuksen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastaukseen sekä yli- ja alipeittoon. Koska palvelujen ulkomaankaupan tiedustelujen vastausprosentti vuositason tasolla on ollut noin 90, on vastauskadon vaikutus vähäinen. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palvelujen määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedusteluun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmästä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

Tiedot julkaistaan karkeammalla tasolla kuin kerätään, jotta yksittäisen yrityksen antamat tiedot eivät paljastu.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tilaston tiedot kattavat kunkin kalenterivuoden aikana toimitetut palvelut.

Ennakkotiedot palvelujen ulkomaankaupasta julkistetaan kesäkuun alussa. Lopulliset tiedot julkaistaan noin vuoden viiveellä tilastovuoden päättymisestä. Ennakolliset tiedot voivat muuttua aineiston täydentymisen ja muutosten vuoksi.

Tilastokeskuksen julkaisukalenteri löytyy osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Palvelujen ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla: <http://tilastokeskus.fi/til/pul/index.html>

Suomen Pankki julkaisee maksutaseen yhteydessä tietoja palvelujen ulkomaankaupasta:

<http://www.bof.fi/fi/tilastot/maksutase/index.htm>

Palvelujen ulkomaankauppatilaston yritysaineisto on mahdollista saada tutkimuskäyttöön suojatussa muodossa. Käyttö tapahtuu Tilastokeskuksen tutkimuslaboratoriossa. Lisätietoja:

<http://tilastokeskus.fi/tup/yritysaineistot/index.html>

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/pul/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Suomen Pankki julkaisee palvelujen ulkomaankaupan tiedot osana maksutasetta. Maksutaseen palvelujen ulkomaankaupan tietoihin sisältyy palvelujen ulkomaankaupan tilastossa julkistettujen palvelujen lisäksi kuljetus, matkailu sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelut.

Kansantalouden tilinpidon julkaisemiin palvelujen ulkomaankaupan tietoihin eivät sisälly rakennuspalvelut ja niihin lisätään välilliset rahoituspalvelut (FISIM). Tältä osin tiedot poikkeavat maksutaseessa julkaistuista palvelujen ulkomaankaupan tiedoista.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Palvelujen ulkomaankaupan tiedot ovat yhtenäisiä ja vertailukelpoisia tilastovuodesta 2002 alkaen. Tietoja on kerätty vuodesta 1999 alkaen.

Tuontitietoja on korjattu vuosien 2002-2006 osalta vuoden 2007 aikana. Korjauksen syynä olivat tiedonantajilta saadut lisätiedot. Vuotta 2002 edeltävät tuontitiedot eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia korjattujen vuosien kanssa.

Keväällä 2006 palvelujen viennin tasoa korjattiin vuodesta 2000 vuoteen 2005. Korjaus johtui tilastosta aiemmin puuttuneiden palveluerien sisällyttämisestä tilastointiin.

Viennin tasokorjauksen yhteydessä palvelujen viennin maajakauma vuosille 2000 - 2004 jouduttiin palveluerän muualla erittelemättömät liike-elämän palvelut (ml. välityskauppa, käyttöleasing ja muualla luokittelemattomat konsernin sisäiset palvelut) osalta arvioimaan. Arvioinnissa hyödynnettiin tavaroiden ulkomaankaupan maajakaumaa. Palvelujen viennin osalta vuoden 2005 tiedot eivät siten ole maajakauman osalta vertailukelpoisia aiempien vuosien vientitietojen kanssa.

Lisätietoja

Risto Sippola (09) 1734 3383

Marjatta Tenhunen (09) 1734 2927

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

globalisaatio.tilastot@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palvelujen ulkomaankauppa 2010, Tilastokeskus